

**It hirdsîlen op sé by Harns, op de foarste dei fen
Simmermoanne 1877 : hwet ik er oan de side fen in goe friûn
seach, en hwet ik er by tochte : in bledsîde mennich by in or
boekstaverere om wyd to wirden oan mîn lânsliue dy de wolfeart
fen Frîslan te herte**

<https://hdl.handle.net/1874/234613>

100
11050
Br. 1877. VI. 15

S. van der BURG
Notaris
MAKKUM

IT HIRDSÎLEN OP SÉ

BY HARN S.

Op de foarste dei fen Simmermoane 1877.

HWET IK ER OAN DE SIDE FEN IN GOE FRIÛN SEACH,
EN HWET IK ER BY TOCHTE.

In bledside mennich by in or boekstaverere
om wyd to wirden oan mîn lânsliu dy de wolfeart fen
Frîslân te herte giet

FEN

T. G. VAN DER MEULEN.

HARLINGEN,
FABER & VAN DER ZWAAG.
1877.

147:838

Re. 1877. VI, 15

IT HIRDSILEN OP SÉ

BY

H A R N S.

Op de foarste dei fen Simmermoane 1877.

HWET IK ER OAN DE SIDE FEN IN GOE FRIUN^A SEACH,
EN HWET IK ER BY TOCHTE.

In bledside mennich by in or boekstavere
om wyd to wirden oan mîn lânsliu dy de wolfeart fen
Frîslân te herte giet

FEN

T. G. VAN DER MEULEN.

HARLINGEN,
FABER & VAN DER ZWAAG.
1877.

Wol hwet in wiidweidige títel foar in lîts boekje, 't is as in greatske namme foar in wynich to bitsjuten menske, ollík as in greate grêfstien op de rêstpleats fen in forjitten borger; mar dochs in títel dy fry dudlik seit hwet men in 't boekje te lêsen fine ken, sa dat men er it foarwird by útwint.

„It hirdsilen op Sé bij Harns!

as je dat nea sioun ha, den wît je net hwet er in de wrald to keap is”, sa sei in goe friûn dy fen de Harnser hirdsilery op e tex wier. Nou ik hie 't nea sioun, en woe doch wol graech wite hwet er to keap wie; hwet wier ik dos bliid dat it my gong lik as de Keuning, as prins Hindrik, as de ministers, as itelike dutske hearen, en de lidden fen de Provinciale Staeten, dat wol sisse: dat ik friûnlik ûtnôege waerd om to Harns to kommen, op de greate dei as 't hirdsilerye wier, de foarste fen simmermoane 1877. De utnôeging oan my möcht ut in oare born foart komme, as ut dy wer ut de Keuning en de oare greate hearen hiarris krigen it wier net minder hertlik wol miend, en dèr om naem ik it oan, nou hab ik sioun hwet in hirdsilerye te Harns te sjen jowt, ik wît nou den »hwet er to keap is,” en hwet ik seach en tochte dèr fen wol ik forslach jaen, it oerdeiske minske scil 't forwachtsje, en de

neiteam het er oanspraek op. Sa'n feest heart de skiednis, 't is plicht om it to boekstaverjen, mar as in goed stoarie skrieuer wol ik net in blin reisforhael of in deade printinge jaen, ik wol der by nuttich sjen to wesen, tröch winken to jaen en opmerkings to meitsen, dy, as men dy folge en er nei harke, ta forbettering tsjinje koeden, en sa hab ik hier al daelk to sissen, dat it kaertsje keapjen oan de stations, op tiiden dat tröch merken of feesten de drokte butenwenstich is, binaemen oan in dorps-station, in biusterbaerlik lèstich gedoente is. Sa'n dorps-station stiet dèr in mei in tsjerkhof op ien lîne, it makket in fôrst mei in bidler lik, for sa fier dat se de kaertsjes tröch ien en it selde gat ha matte. En in hantsjemier is dèrre junk mear mäs as in mefrou Rotchild, wy wolle mar sisse; dat dy dèrre nei 't ligchem de sterkste is, tröch sîn krèft foaroan komt, tröch dat er de swakke omfear reaget. It is in getriou en gewriou, en gehomp en gestomp, om er mäl fen te wîrden. As de mensken hiar mei sa folle krèft biiiveren om in de Himmel to kommen, as op folle heachtiiden in kaertsje to bimasterjen om op it spoar to rîden, den scoe men er bang fen wirde. Mar lökkich dèr skrept men sa hird net om, elts het yet al sa folle mei him sels

en de wrald op, dat men er yet net oan ta komt om de Himmel to sîkjen. Mar 't kaertsje keapjen oan 't stations is, as it drok is, in skrik. Wèr om stelt men se net in de stêds stations te keap oan it buffet, (tapkast) in de twade en tredde wachtkeamer? Wèr om by de dorps stations net by de neiste harbarge? En 't is mei in harbarge by in station as mei in harbarge by in tsjerkhof, hia benne selde fier fen in or ou. Sa mast men te Feanwalden bigelijks kaertsjes krye kenne in »Skoan oard'' en 't »Kofjehûs'', Fréde moarns ha se it hûs fol, ho oangenaem wier it nou dat de reis'gers dêr op hiar gemak kaertsjes keapje koeden, en sa den oer al, Om dit ut to fieren dat dêr fen lêst noch skea komme koe, wier sieaft to dwaen, mar 't is hier it plak net om dit oan to toanen. Wy sisse yetris, 't is to wenskjen dat in dy kaertsje oujaenderye forbettering komt, sa as dat nou jamk giet, en gean mat, is 't in menske griise.

Wy bimasteren in kaert, en letter in plak in de spoarwein. To Liowert oan 't station stoe in bilte folts, dêr út makken wy op dat to Harns in bilte to dwaen komme scoe, mar hia seien de lioue wachten er op de komst fen de keuning, dy eltse amery komme koe. Wy wachten er net op, wy stoomden er feardich op los, mei sîn stik fiif seisen in ien wein.

Dos rûnte by de fleet, dat to Frentsjer lik wols foroare, dèr krîgen wy folle selskip, en allegeare ek gjin smeldoek, om 't efven net. Onder oaren wier er ien jong faem by, alteas ik *tink* dat it in jong faem wier, ik seach hiar allenne mar fen efteren, om hia siet mei de reach nei us ta, mar as dat minske fen foaren sa knap wier as fen efteren! den is 't in skildery fen in skepsel wèst. Men fint it licht hwet mâl fen in jierich troude man, mar mîn hiele oandacht wier oan dat frommiske wyd. Sei mîn burman bigeliks as er it field oer seach „Hwet wirdt alles grien”, dan sei ik „ja” en ik tochte oan de faem. Sei er „Hwet bloeye dy blommen moai op de greide,” den sei ik »ja” en ik tochte wer oan de faem. Sei er dèr op: It foarutsicht is yet bêst.” Do sei ik yet ris, »ja” en ik tochte al wer oan de faem. Dy tryris efter ien »ja” seit is bitsioend wol men wol ha, en in mennich lid fen 't bistiûr liket it tröch 't folle »ja” sissen wier to wèsen, mar ik wier 't ek. Men fortelt fen in dichter Petracha, dy seach is ut e flecht in moai frommiske, dy Laura hiete, dèr waerd er op foreale, mar hia rekke tosiik. Petracha hie sint rêst noch diûr. Hy socht sîn libben lang om Laura en hy foun se wer in — in deakiste. Nou, mar ik hie hier as in Petracha mîn oandacht op de sierlike Laura fen efteren.

Hwa hia wier? dat wit se sels bèst, en hiar àlden wollicht, en hiar fryer as hia ien het, en de ky wollicht dy hia melkt, en de kealtsjes dy hia bornt, hwent hia like fen efteren op in boere dochter. Op de plasse fen de holle drôech se in wît strieën kîpke — gjin kape — mar doch in kîp, oars as in bilte kîpen, hy wier mei 't bleate each sonder microskoop to sjen. Op dy kîp hie se wite linten, en wite plûmen, ek bongelen de greate brede linten by de reach del. Onder dy kîp kaem in breed gouden eariisder wei, wer oer in flöddermûtse, sa fin as spinreach, en sa wît as snie. Ik leaude dat it in echten wie, mar dat doar ik net nôedsje, foarearst ben 'k in de kennisse fen 't echte net sterk, en ta'n twaden dèr is tsjinwirdich sa folle nei makke, fen it muntpompiet ou, ta de doopformulierien ta, dat ik net sisse scil dat dy flöddermûtse echt wie, mar hy siet er om as wier er om e holle getten. Fierders folge er nou in swart, mei siiden krollen binaid mantelke, wer böppe bisondre eptich in roasekleurig lint mids in kanten daske utstîke. Hier mei eindicht mîn photographie fen efteren, hwent fierder waerd 't menske onsjenber tröch de leuning fen de bank dèr se op siet. Ik bin gjin Petracha, ik ken er net om sîkje, licht komt men se tröch mîn

biskrieuinge op it spoar, mar as men dat trefflik pronkstik fen efteren jin goed forbiel, den scil men 't gjin wonder neame dat ik to Harns, tröch it gekring belet waerd om dy faem in 't wèsen te sjen, dèr tröch droevich de stèd in gong. Ik wier yet om in oare reden ek al hwet swiersettig. Harns wier — lik as wy — in de miening dat de Keuing komme scoe. Nou is 't foar sa'n fôrst fen sels oangenaem op to merken dat men folle for him oer het. It station to Liowert wier sa moai dat it jin ta like to röppen: »Sire hwet benne wy bliid mei jins komste». En nou! och och, ho tin waiden de flaggen fen dy heage fabrieken oan disse sïde fen Harns. Tröch hiar hichte en greate foel gebrek oan flaggen yet to better in 't each. It moeide my. Ik stelde my Willem III foar hwet er dèr fen tinke scoe. Licht hie er de eagen del slein, en mei de de dichter tocht:

»Men roept wel luid: »De Koning leve!»
 Maar — is die taal, de taal van van 't hart?»

Mar te Harns waerd de utwendige betoaninge fen bliidskip mear algemien. Net allenne it station to Harns en alles der by om seach er feestlik ut, mar alle mensken grien en rîp, rîk en earm roanen mei oranje forsiere. Sels hie in hospes de line beamen foar sîn harbarge

oranje stammen jown, de bitter dy er tape waerd
 wier oranje kleurich, dos van binnen en fen
 buten oranje. Wy gongen de stèd in, en de
 lioue seagen ùs oan as woeden se sisse: »Is de
 Keuning hier ek by?» Mar de Keuning wier
 er net by goede mensken, dy scoe mei in aparte
 wein komme. De tapiten *looper* lei al by de
 treppen fen it stèdshus del der Sîre by op gean
 scoe, mar — as wachte dèr in rône rîge —
 nimmèn kaem út de wein dy follen tochten
 dat Sîre fen 't spoar helje scoe, mar de droevige
 tîdinge dat Sîre net kaem, om de yet treuriger
 reden dat de keuninginne sa siik wier, gong
 as mei telegraefs flinken de stèd rôn. In ad-
 judant fen sîn Majesteit wier kaem in pleats
 fen de Keuning sels, mar Prins Hendrik scoe
 komme. Bij de oankomste dèr fen oan it
 station, waerd er tröch de borgermaster fen
 Harns, hertlik kort en bondich, en net op rîm,
 mar kunstleas en treflik forwolkomme. De Prins
 andere like gol en ienfaldich wer om, ienigen
 makken dèr by de opmerking dat it like dat
 de Prins 't praeten in 't Hollansk net wend
 wier. Om us hie er mar in 't Frîsk spritsen.
 De generaal Pel, in broer fen de generael Pel
 dy, ta smert fen hiel it Faderlân, in Atjhin
 sneuvele, wier by 't forwolkomjen fen de Prins.
 Hie dy man it dwaen wollen, hy hie, as er

net al to folle in 't liocht kaem, sa in de de fierte wol foar Willem III tröch gean kend, tröch dat er sa'n husare mûtse drôech lik as wy Sire draegen seagen do er hier tröch it lân reisge. Dèr wier yet al ien dy er sa nei stie to sjen, dy frége: »Scoe er dy mûtse fen de Keuning liend ha?» »Biste sliocht' sei in oaren »in Keuning ken, — as er goede Ministers het — sîn holle wol ris ut liene, mar sîn soldaete mûtse net.» Dèr waerd d'ris om dy utfal laeke, en dèr mei gong it de stèd in. Moai waer en sinneskîn biglânse de jûchjende mensken, wilst in lochtich wîntsje flaggen en wimpels frolik oan 't wapperjen brochte.

Foar dat de Prins, de ministers, en al de oaren Liowert forlieten, hie men hiar dèr op it stèdshus in »dejeûner'' oanbean.

Licht wîte alle lèsers fen dit boekje net hwet in »dejeûner'' is. Sökken scil ik it meidiele. It is »ontnochtering'' en it wirdt brûkt as 't by us gewone aldeiske ienfaldige borgers, kofjedrinkers of îterstiid is om middei hinne. Sa krîgen se to Liowert, ('t scil sa hwet olf ure west ha) earst in kôpke fol trillebil, dat wol sisse it fochte fen utsean flèsk, mei hwet snîpsnaren er in, hia neame dat bouillon, wy sisse fen sop. Dèr krîgen se in twebakjen by lâns. Dèrop krîgen se onder oaren *Hambirger* okse ribbe, *Westfaelske* skinke

en *Straatsbirger* paté de foie gras (guosse lever). De dutske gâsten seille wol tocht ha: de liu in Frîslân forhongerren as er nen Dutsk keiserrîk wier. It wier ommers allegeare iten út it pœpelân. Mar sa krîgen se dêrre yet al folle mear, en do se sêd wieren — tanken se de Heare — tinke jimme? It mocht hwet, hia bliesen de reek ris oer, hwent der kaem in tsjinstfeint en dy hie foar eltse gast in moai pompiere pûtke, en dêr in sieten trye tîge bêste sigaren. Eltse gâst koe ien oanstekke, en twa mei nimme om in de spoarwein yet ris to smôken. Dat wier nou friûnlik oars net? It wieren dos itende en dragende gasten. De hearen wieren bliid mei de sigaren, mar de man dy de sigaren levere het, fêst net minder. De kosten fen dat *dejeûner* bitelle de stêd Liowert. As eltse Liowarter er in sint of fiouwer fiif ta jowch seil 't er wêst ha. Hwet makke dat ut foar in kear.

De *Borgermaster Zylstra*, sa hiete in moai forsiere stoomboat, dy in de haven to Harns klear lei, om lieafhabbers, dy er nocht oan hieden op de Sudersé rûndobberje to litten. Dat wier for my it bêste ek, ik gong op de boat, en — de earste der 'k tsjin oan plöfte, wier min friûn DIJKSTRA. Valentin en Oarson fochten earst, for dat se in or as broeren omklammen. De *»edele ridder van den sweerde»*, Valentin, mast Oarson

dy fen »eene beerin ende was gesoogen" inpé-
 perje, dat se broeren wieren, mar wy fochten
 net, wy wieren bliid molkoaren to finen, en
 wy sieten mei korten sa in de philosophie for-
 diepe, dat wy om Harns noch 't hiele hirdsilen
 mear tochten. Hwent dat hadde DIJKSTRA en ik
 by hirdraveryen, by hirdrideren en by — hird-
 sileren — nou ek al wer, oan us, wy bloue net
 by 't stik. It is net oan to rieden om us by
 sökke spillen ta karmasters te freechjen, 't is
 better dat men dér forstänniger mensken ta
 nimt, it möcht tröch us in de hobbel fleane.
 Wy lye beide jamk oan oudwaelinge des geestes.
 In bisondere kwael. Bigeliks — wer DIJKSTRA
 oan tinkt as de man in de tsjerke sit, dat wit
 de Himmel sei Bet, mar ik net — mar as ik er
 ben, ik tink er altyd oan dansjen op de stiive
 koarde. En hwet my den wonderbaerlik forstän-
 nich foarkomt is dit: dat men de koarde oer de
 lingte fen de tsjerke spand het, en net oerdwars.
 Nou rent alles mei, fen 't Easten ta 't Wësten,
 mei de sinne op en onder, sa mat it. Dër siuch
 ik se den in de locht springen, sims is 't in hy,
 en sims is 't in sy dy er de liea oan weaget.
 Ik hab is in de tiidspégel lësen fen in man dy
 it selde visioen in de tsjerke hie, ik bin it dos
 net allinne, mar mei my is 't al opkaem do
 wier 'k mar in greate jonge, en sint is 't altyd sa

bliûn. 't Is lèstich. Doch siuch ik in de tsjerke it avontúrlíke springen op de stiive koarde, ik siuch op de dânsaele ieuich en altiíd, de dead.

Nea siuch ik in pear walsen, of ien fen de twa is in geramte. En is 't skotske trye, en komt it den sa dat twa foar in or oerdânsje, mei d'iene d'oare — om it moai to dwaen — by de hân, en smíte se den de skonken sa lochtich: „rala de ralala” tröch ir or, den siuch ik in de iene de skrinkels fen de dead. De dead dânsset mei, it selde hwet dâns. *Nou* dânsje tink ik den, en moarn in 't grêf. Do dânsesy, en do dânses hy, en nou lisse hia in stille rêst. En lès ik ek net op hiar grêfpeal hwet ik to St. Nicoleasgea fôun:

»Wij hebben nu hier,
Regt veel plezier.»

Hia dânsen doch nei 't grêf ta. Sa kom ik by in dânsparty jimmer oer dea en grêf oan 't mîmerjen, en jist *dêr om* ben 'k sa graech op plakken der dânses wirdt, it préket sa lûd: O, »bertling ha dîn hûs klear, dou wist de dei fen dîn dead net.” En sa'n preek hald ik fen, omdat dy sa wier is. Mar *sa* ly ik oan geestlike oudwaelinge, en DIJKSTRA licht al wer op in oare wiise, mar by disse hirdsilerye ek masten wy tröch in algemiene röp: »siuch!” wer ta de order rôppen wirde, sa folle hieden wy twisken

us al oeral helle. Den gloerken wy oer de sé nei de hirdsilerye, en my tochte dat fen Zuilen en Haspels mei dat komeedsje spiljen al grou jild fortsjinje masten, dat in Jifvrou Beermans dèr in înkommen fen *f* 7000 of *f* 8000, jiers fen ta parte wirde koe. *f* 7—8000 gôune? Dèr koe'n se wol in minister for krye, scoe 'k sisse. Om DIJKSTRA likwols it bîwiis to jaen dat ik it moaye fen sa'n hirdsilerye wol fette, sei ik — mei it each op it sissen fen Da Costa dat alles sîn poëtische sîde het. »Dèr sit wol poîsye în sa'n hirdsilerye". DIJKSTRA tocht er ek sa oer, binaemen as men în petear komme koe mei sa'n jongfaem, lîk as dèr foar us op de boat stie, en dat in boere dochter fen Texel lîke to wèsen, to sjen oan it eariiser dat hia drôech, en dat folle oars wier as wy wend benne. DIJKSTRA sei: hia drôegen se sa op Texel, en DIJKSTRA is — leau ik — nog al sterk în de kennisse fen de frîske liifdrachten, sa dat ik dy jonge faem as in Texelske jiffrou oan jimme foarstel. It fanke seach er sa knap ut, en dèr by lîke hia sa *liberael* fen réden en beskie, dat wy beide hiar wol foar us Dulcinia oan nimme koeden, oan hwa wy us suchten en sangen wyden. Mei hiar în praetsje to hâlden, om lâns dy wei it Texelske dialekt to learen dat lîke us trefflik en learsem ta. Mar 't fanke stoe onder it opsicht fen in jierige

Jiffrou, as in non onder de abtdis. Dy baricade, seagen wy wol, wier us to folle màns; sa dwaende is 't twisken de jongfaem en us by de frôme wensk bliûn. Letter ha wy yet al hwet jaloerks wèst, do het se praeten mei de kaptyn fen de boat, de man dy hieltiid op dat heachhout hinne en wer pandert, sa'n breage in de locht, dy op sa'n boat in 't oerdwars hinne en wer rënt. Do hadde DIJKSTRA en ik foar 't earst en wollicht foar it lèst wenske, dat wy mar kaptyn op sa'n stoomboat wèse mochten, allinne mar om op sa'n minlike wiise in it Texelske onderriuchte to warden, hwent oars! o, it sémans libben wier us libben net. Sa fortelde DIJKSTRA my yet ien folsin út sîn ouwixeljende libbensrin. Hy wier is fen Starum ou in in boatsje oer de sé nei de stoomboat brocht, en dèr do by op hîst, takele of kloutere dat wit it net ienris mear, hwent do DIJKSTRA, Starum boatsje en stoomboat neamde, waerd it my al grien en blau foar d'eagen. It tochte al daelk oan draikolken en sémearminnen, en sa folle gefaerlikens dèr in séman jamk tröch om komt. Ik frége DIJKSTRA ef er it libben er by ret hie? »Ja» sei de man, ik sei nou den is 't skande dat je sa'n heldendied yet net berîmd ha. Mar do fortelde ik him, ho dat it my oer kaem wier dat ik in 1877 fen in fearskip springe matten hie

om op de wal te kommen, wilst it skip, tröch in hirde störmwîn ut de fioueren foar de wîn ou fleach, en ho ik dat dochs dien hie sonder to fallen en sonder to brekken. Sa kaemen by 't farren op de boat, ûs de avontûren dy wy op it wetter belibbe hieden us foar den geest, en oan 't ein gong it us as de beide ésel dy mal-korren hiar deuchden fortelden, en dér mei eindigen dat se fielden lang net min to wésen.

„Siuch! siuch!” roepen de lioue om us ta, en wrammels, der farden wy op in bîtsje nei in oarlochskip foarby. Nou in oarlochskip is gjin kom al den dei, dat masten wy goed sjen. Dat oarlogskip! hwet wier 't in treflik great skip. Dêr wieren in hiele bilte jongers op, jonge soldaeten fen alle oarden fen 't lân by in or op ien klomp. De kaptynen en sa fen 't spil, stienen foar oan. Wy swaiden mei de hoeden en hia dienen it friûnlik wer. »Och siuch ho moai” seien de mensken, nou moai wier 't dat swarte skip, mei dat heage want, mei dy ontelbre flachjes fen alle lannen forsiere. De jongers fen dat oorlogskip leien op it dek, of stienen in de touen nei ûs to sjen. Dy knappe jongers, hia seagen ûs oan as woeden se sisse: Ho lökkich benne jimme, jimme kenne gean en komme wer en sa jimme wolle; mar wy — wy sitte fèst, hwet is jimme wrald wiid, hwet is

users, twisken locht en wetter, lits. Ik tochte by 't sjen fen dat skip oan slavernye en slavenhandel. Ik tochte oan Generael Fabius en liifstrafven, roede en tirannye. Ik tochte oan oarloch, oan onriucht, oan staetkindige bïlndoekerye, oan moard en deaslach, oan torpedo's, ja de Himmel wît hoe droevich ik stimd waerd by 't sjen fen in skip wer fen de namme — Oarlogskip — jin al de griise oer de groue jaeget. O dat moaye skip, mei dy moaye jongers mei dy forguldene officieren, it die my oan.

Ho 'k de gloarie fen Tromp en de Ruter, Piet Hein en Evertsen, Claesens en Tsjerk Hiddes, bïtochte en neigong. Ho my de wirden fen Wif foar eagen kaemen:

Greate Pier wier gled forjitten,
 En sin dwaen fest bûten witten,
 Hie hy stil libbe oan de hird,
 Hie hy net de sé besile —
 En lâns feind' de foeten spiele —
 En bitwongd mei fiur en swird.

Allegeare goed en wol. Hia matte er wèse sa lang as 't onriucht de maetskippy in onrèt bringt en halt. Fiuchters ter sé, en fiuchters op it lân, mar hwet my oangiet! ik wenske, »Heare bewarje mîn bern for it oarlogskip». Matte hia farkje lit is wèse for in earlike handel, for it forfier fen reisigers, of in 't bilang

der witskip, en wirde se tröch it onriucht twongen om onskildigen, dy hiar nea kwea diend ha to deijen, of om sels deid to wirden; lit hiar grêf in de ierde wêse, en net in de sé. Né sâkersonk, dat moye frolike oarlogskip stimde my treurich, en dochis hieden wy it graech better bisôun, en er graech langer by stil wêse wollen, om yette better ut it each fen de jongers to lèsen, hwet er in hiar herte omgong. Söks mocht us net barre, wy masten werom. Us sé reisike wier ringen ta'n einde, wy stoomden de haven wer in, en stienen wer op de fêste wâl. Sa hieden wy den it hirsâilen op sé siôun, sonder it te sjen, It us forklearje litten, sonder goed efter 't fine fen de saek to kommen, it moai neamd sonder goed te witen wêrom.

Wy gongen nou de stêd in om nei sei folle geestlik nocht, 't stoffik diel fen 't menske hwet goed to dwaen. De kastlynen! hwet hieden folle it drok. Heale strieten fol rîtügen. De hînsers in 't lân en de mensken in de jachtweiden oan 't krêbjen, elts hie de selde wille. It wier yet altiïd moai waer en sîneskîn, en dat kuikerke tröch Harns jowch us dy wille, dy 't sjen fen in moai op pronke neat dwaend menske slachte op heachfeesten to wei bringt. En tröch de flaggen eu griente

wer mei de stêd forsiere wier, hie alles yet moayer oansjen. Lang om let tochten wy ta de twade séreis oer to gean, Mar Dykstra — tröch it swabjen op sé wollicht—forsichtich wurden, seach nei de locht, en de locht stoe sa, as scoe er in sondfloed komme. Fen sinneskin wier nen sprake mear, en wilst wy folle friûnen fen 't Hearenfean fen de stoomboat Willem III dy nou ek in de feart komd wier, ou kommen seagen en sprieken, waerd it al tsiusterer, wy bliënen oon de fêste wâl, en wy ondersochten, of it us ek gind wirde koe de skoale fen de hear Jansen to sjen, dèr wy wol wisten dat strak it feestmiel hâlden wirde scoe. De friûnlike jifver dy wy 't frégen dørst dit — ho it hiar om ùs ek moeide — net ta stean. Wy naemen it net kwea, letter ha wy ta us spît fornaem dat it us mei nocht gind wurden wier, hieden wy mar oan in oare doar kloppe. It mei de skoale wol moeie dat wy hiar net siûn ha. Wy hieden hiar licht in bieltnis brocht, ho wol de preal bôten wenstlich wèst is, hia seien dochs dat de forsieringe by de fiertsjin hondert gôune koste hie. Boppe dat wier de herskeppinge fen in gebou, dèr nimmer en nea, oars hwet, as geestlik fiedsel rônparte wirdt, in in îtsaele, al sa bûten wenstich, dat wy er fêst begeestige wurden wieren, om it forbàn

fen flèsk en siele to bisiongen. In skoalebôerd scil er net west ha, oars hieden wy dèrre wol op skrieue wollen it liet fen Datheen :

· Spijst ons tot nootdruft in dees' uuren,
 Ons en all' die uw name vuuren,
 Maar voed ons na de siele meest,
 Door 't woort dat eeuwichlyck zal duuren.
 Och dat u recht dient onzen geest.

Yet ris, nôege wieren wy dèrre net, mar dat wy de skoale net sjen koeden moeit ûs om folle mear yette, mar sa wy seien, wy naemen it net kwea, en gongen hinne.

Mar — o wé! Ho goed wier it dat wy net op sé gien wieren. As hie de locht er nocht oan, om in in amery honderden fen froulius kîpen kanten en kraechjes en sleep jupen to forrennewearjen, geat se de rein fen böppen as by ammerfollen del. En amper oan sonder warskouwinge, suver onfatsoenlik. Dy dwars in striete oer stekke mast, mast as de siele in Danthe's hel; alle hoop op bihàld farre litte. Wy rekken lökkich in herberg binnen dèr wy de freselike reinbui oer us hinne gean lieten. Hwet wier dy bui ségenrîk foar de kastleins. Hie 't *hotel »Bellevu»* oan de haven alle feansjieren sa'n dei, den scoeden de lioue florearje, en den scoe 't de moeite wirdich wèse om de onderkeamer

wetterticht to meitsen, nou koe men der net bankje, sa fel hie Eölus de rein tröch 't ramt fégele. Ja, ja, dy rein die de kastleins goed, mar de modeliu ek. Och hwet hingen de blommen op folle kîpen treurich om leach. Dèr de natur er fen forjonget, döcht de rein op sa'n wüise de kinst de dead.

Do de boat de tröchwiete *passagiers* nei de séreis wer oan làn sette, do wier us lust to farkjen for goed útdóve. Wy kuijeren nei de nye haven, hwent by de *tribunes* wier for us de measte wille. Mar do wy dèr wer kaemen — nou — hwet hie de storm dèr wilst hushàlden. De keuninklike tinte wier yet goed in wèsen, mar dy dèr niönken wier as de Himmel der hoop by de Turken, fen boppen in flarden. Båten it brekken fen itelike flessen en glèsen — hie disse plof gjin unk to wei brocht, sa gong it feest like goed sin gong.

Wy naemen plak foar de keuninklike tribune, en as hieden wy ek trye nye havens efter de reach hawn, en as hieden se de séslach fen Doggersbank ek op de sudersé fortoand! wy hieden er gjin each nei draid, sa lang as wy sa folle bilangrike persoanen to biskouen hieden as dèrre by in or wieren. Persoanen fen allerlei ìnsichten en mieningen. De minister van binnenlanske saeken en de hear Jansen op ien planke. Ik tochte oan 't wird fen de skrift,

„De swirden scille ta sichten sleinwirde” Alle geare wier 't fréde en blîdskip. De minister wier bliid dat onder sîn behear in wirk oudien rekke, dat de bewondering fen eltse faderlander fortsjinnet, en de hear Jansen bliid dat er in haven kaem is, wer ta hy sa folle diend het om dy to kryen. En haven, wer fen de man hopet dat sîn stêd folle foardielen krye scil.

Hwa us op dy trîbune it earste en it measte boun, wier Prins Hendrik. Wol ken men sjen het dy man, de halding, en dy heblikheden, dy men by in fôrstlikmanmenske mient fine to maten, mar ta'n gelik leit er oer mans wesen sa hwet eabels, sa hwet dat tucht fen goedens fen hert, fen menskenlieafde, fen sielengreatheid, fen opriuchtens, dat men dy man daelk sîn bitrouen skinke scoe, en him graech as friûn scoe harbargje. Wilst de Prins dêr sa stie, sa beare mei bilangstelling to sjen nei hwet er op sé to sjen wier, tochte ik oan sa folle trôch sîn hân opboud, stîpe en stiive. Ik tochte onder oaren oan Portsaid by 't Sues-kanaal, sîn stîpjen fen de séfeart, ho hy oer wiide wetters Nearlans namme in eare hâlde wol, en binnenlans, in 't iepenbier en in 't geheim, alles wol stîpje en elts wol helpe hwet stîpjen en hwa helpen fortsjinnet. Wrichtich Harns! it wier in eare sa'n gast in jimme midden to hebben. Ja, ja,

onder alle keuninglike heachheit, sjenne wy in Prins Hendrik en eabel menske, dy tröch sîn handel en wandel folle tankbre herten makket. God jaene de man yet in lang en soun libben. Dat wenskje wij hertlik en opriucht.

Nionken de prins wyden wy ûs oandacht oan de Minister van binnenlanske saeken. Wier hy hwet litser fen persoan, den koe er — mits de steek op e holle — wol spilje foar Willem I, ten daege dat dy nei de franske tiiden út ingelân wei, to Scheveningen oan kaem. It portret fen de minister komt de mensken to jamk onder eagen, om to biskrieuen ho hy er utsiucht. Mar — is 's mans portret in „Eigen haard” wol hwet hiel moai, dit blient wier — hy is in knappe man nei de wrâld, folle knapper as mennich ien mient. Siuch, ik ben gjin Lavater, dy seach ut eltse oanlits hwet in menske wier, mar doehs tochte my wier 't utsicht en it wesen fen disse minister wol in oerstimmige mei mans dieden. Hwet by Thorbecke hoekrich wier, en bepaelde linen oantoande, hwet by 't iepenhertige ûtsicht fen Kapeine beslist liket, is by disse minister fen B. S. ourône. Alles sprekt fen eptige bidaerdens, nea lilck, sels net gîsten, jist by de miete, foaral net to folle, en doch nôch, de utersten mye, en den midts tröch. Dêr sprekt birekkening en forstân út dat wesen.

Er biheart net in bilte wrald kennisse ta om to sjen dat men in Heemskerk lang gjin man fen kom alden dei, foarhet. Dat is mei de minister fen Finantiën hwet oars. Jhr. van der Heim is in knap beheind man wol. Foral net forwîle of utraffele, om 't efven net. 't Is gjin îter, mar in tinker, lîkwols, wier hy gjin minister, hy koe ek greathandler, kassier ef fabrîkant wèse. Wy wólle mar sisse, op sîn wèsen lei dy majesteit net dy wy by de hear Heemskerk opmerkten. Fen de Dutske hearen bôun my meast de minister fen Oldenburg. Dy seach tochte my finnich út sîn eagen, en as ik him seach, en dy oare Dutskers den tocht' ik wol ris, scoe 't hiar ek gean as Leib? Do Leib de natur biskoude kaem it oltîd op hebben en kryen del:

De zon aan 's Hemels firmament!
 Brandt Hollo gas wel zoo patent?
 Ze lijkt als men haar goed beziet —
 Van klinkklaar goud en anders niet.
 Nha was ze mijn, Was alles mijn!
 Wat zou Leib gau een Rotschild zijn.

Ik tochte scoeden dy gasten út de frênte by 't sjen fen de séhaven to Harns ek tinke lîk as Leib?

Nha was je mijn!
 Die haven mijn!
 Wat zou ons rijk wat machtig zijn!

Hwent wrammels, as Belgie iens in Frankrijk op giet, scille wy foar dat wy it tinke, wol Dutsk wirde matte. Den scil er op us grinsen hwet to dwaen komme, en den scil de séhaven to Harns fen bilang wirde. Sa mîmere ik fol noed en sorch for us lîtse lândsje, dat ik mei it stamhus fen oranje oan it head, ho de form fen regear tröch omstandichheit oars foroarje möchte, jimmer mei frydom, in tier en fleur wenskje.

Sa nou stienen wy mei folle oaren nei de tribune to sjen, en tochten om gjin hirdsilen. Wy beklaegen dy lioue op de tribune den ek al wer, hia koeden gjin han in de jiske stekke, mar hwa dôcht dat ek? mar se koeden nen han ut stekke of hia waerden bioardield. Wy wieren it folts, it gemien, en hia as de kinstners op 't theater. Ja it hie wol hwet guchelspilspileftichs, yette al mear om dat dèr nèst, de musik nou en den de lêste warskouinge lîke to spiljen. En — is 't net wier? Meitsje simmige formaerde lioue op it staetkindig skou-toneel gjin kinstige sprongen, om lik as de katten altiïd wer op poaten del te kommen?

Mar de musik hie eïndeliks for wier, de lêste warskouinge jown. It hirdsilen wier dien, it gerdin koe falle, en dèr mei wier it: »De koetsen foar!»

In de foarste wein naemen pleats Prins Hendrik en de Ministers. Opmerkelijk wier it dat de Minister fen binnenlanske saeken, efter sitten gong mei it gesicht in de win op. Dat wier in biwiis tochte immen dy nionken us stoe, dat hy de holle er foar hâlde doarste. Mar pas hie de man dit sei'n of it foroare. De Hear Heemskerk gong wer fen it plak ou, en gong foar sitten mei de reach in de win. »Dit deugt n't,» sei de man nionken my, dat in Bilsenter like to wesen.» Ik sai anstons hy dorst et hoeft er voorhoue, moar nou gooit er it ..... om, en drait er 't achterst' voorst.» Ei sei in oar wer: »Man dat begrip je net goed, rit er net foar ut, dan rit er efter ut, hy rit in elts gefal, en dèr mat safolle op sîn bréde reach oustuitsje, dat dit is helte better.» — Sa scoe 't wol wese tochte de rie om us hinne en lake ris. De wein ried, do er fiouer in sieten, hinne, en it folts röp suntsjes: »Hoerah!» Ik hie om de eabele Prins Hendrik wol in kreftich Hoerawenske. Nou folgen er mear weinen, en in dy op ien nei lèst ried, foun us liberale friûn, de flinke man fen 't wird en de penne, de frye Fries, wy miene de wiid forneamde skoalemaster, de hear Jansen, in plak. It moeide my dat wy de eare net krigen fen in groete mei hân ef holle, fen in man dy wy as fries

en as letterkindige, sa heach skatte. Hy scil us — wolle wy hoopje — net opmirken ha. De adjudant des keunings knikte yet al bileefd, mar dy koe us net, en wy him net. wy bliouen ollike kâld fen him as hy fen us. Mar sa wier it mei de hear Jansen net.

Nou folge er yet in wein, mar ho màl, do wieren er gjin hearen mear dy mei masten.

Fen dy moaye gelegenheit om to riden makke de kommisaris fen pelisje mar brûkme, en mei him hwet lieafhabbery tsjinstfeinten en sa, en — o! kremis. Wier er by 't foartriden fen de oare weinen binnenmoelsk hoerare! Nou daverre it, sa dat men dit Hoerah hiel Harns oer heare kennen hie. Wij laken er om, en tochten: Friesen blioue friesen, hia miene it goed, mar blafve 'r net lûd fen, dèr by hadde se niget oan it grappige, ho màlder ho moaijer.

Nei disse kluchtige ouden wier it stik hiere foar goed ut, dy tabernakels koe men wer ou brêkke. De heage wrald ried nou nei skoale to iten, en in oare wrald, dèr hwet onder, nei de Harmonie, mei it selde wit. Hier woeden se ha scoeden wy ek oan tavel gean, mar sôks lei op noch út net in us sin. Graech hieden wy dèrre gien, wer men mei earnst en grap de geest bésich wist to hâlden, sa 'n plak scil er wol wèst ha, of keam wèse, mar wy hieden

er do yet gjin tasissinge op, en dér wy — as wy sâun ure op it spoar woeden — it net oan tiid hieden om by it priis utdielen to wèsen, waerden wy landrich, to mear omdat wy by dit folksfeest, lik as amperoan op alle folksfeesten hier to lanne opmerke koeden, dat er goeds benne dy by 't brukme fen geestrike, lieaver geest-deadsjende dranken, net om de miete tinke. Sels mienden wy immen ut in heagere rang in sa'n ongeségende tastàn oer striete gean to sjen. Sikersonk, as hia dy 't folk op de wei der sédelikheit en deuchd foar gean matte sadögge; den ken men sisse dat it sàlt der ierde smae-keleas wirdt.

En wol jimme nou ek ris wite hwet de Hearen in 'e skoale op tafel krigen? Gjinn ierappels mei bretflèsk, en rîs mei resinen, of pöpkebry mei boeter en sûker, boerinne! lik as jou klaer meitse as je gasten nôegje, né fry hwet malderspiise mîn goede frouw, slaen dy greate lioue er in. To Harns bîgeliks begoan it mei sop, en wol twaderlei sop, der op fine grientespillen, en do tsjies, ho mal net? en den yet tsjies dat fèst gjin bêste wier, hwent hia hiete Richelieu tsjies, nou Richelieu — hy is lang dea — mar it môcht sa wol wèse. Do krigen se salm fen Genève, sa hadde se to Genève licht wer salm fen Schoonhoven, it mat mar *fier* wei komme, en do krigen

se Hambirger wórst en lítse earte. Den skiepe ribkes bret mei pompier er om, to múnste lík as de ingelske lord Derby dy het, dèr drôegen se de namme nei, en de poddestoelen — hwet is 't mál oars net? en den wer kealflesk, en keiserlíke pons, en salaad en asperjes, en rème fen keuninginne Helena — begríp ris! en iis — nou it ien al málder as 't oare boerinne, wy halde us oan 't àld spil. Mar wit je wèrom as de lioue hiar sa útsloofje om sòkke fremde spiisen op tavel to kryen? In menske dy heal of hiel dronken is, het in forachtlik oansjen oars net? mar in dage-likswei menske mei in stik ín, is ín us each noch sa forachtlik net as in swietprouer, dy mar berekking makket oer hwet »lekker” is, en dy nen selliger fieling het, as ho op de swietste wiise it liif op de least to kryen. Sa immen is ín us each in great menske bern, dy yet onder de lítse berntsjes rekkene wirde mat, as het er hwa wit ho'n heage rang ín 't libben. Mar nou ieten se to Harns ek mar spiise dy nimmén graech mochte tink ik, den kaem men net ín de forsiikinge om to folle to íten, dèr wirdt áltiid nôch by dronken, om de swietprouers hadde in fèste wiise fen wínskinke ut foun, sòkke wín by kouflèsk, en sòkke by kjelflèsk en swiete wíte wín by fisk, ensf. Mar as ieten de hondert en goed sextich gasten net folle, it koste

yet al hwet. In fiertich gôune seiense, eltse gast. Mennich hushalding het for dat jild de winterappels in de kelder. Mar fiertich gôune eltse gast, den roan sàn mieltiid al gau nei de sàundehealtûsen gôune ut. En as jimme nou freechje: »*Wie zal dat betalen, lieve lekkere Gerritsje?*» den sis ik jo, dat dögge wy mei en or, Friske boer en borger; om it wirdt — dat ha de Staten goedkard — tröch de Provincie bitelle. De man in botsen — en de lioue hieden in gasterye — en dit wier 't Frisland wirdich tochten de staeten Lit er ûs mar »Amen» op sisse en tinke wy mei LAURILLARD:

Heel voornaam weet van geen prijzen,
Half voornaam zegt wat het kost.

Wy wolle mar hiel fornaem wèse.

De locht wier intwischen wer oukleare, de sinne kipe wer tröch de wolken, de plûmen, blommen en linten op de froului's hoedsjes krigen nye fleur. De musik bigoan wer by 't priis útdielen to spiljen, mar wy seien Harns farwol, mei it wît om er den wer nei it hirdsilen to gean as er keuningen, prinsen of ministers komme. Blioue dy wei den blioue wy ek wei, of men mast er us by brûke kenne, den scil 't er — benne wy soun en wol in oanwesen, dèr net oanlisse, mar oars wy blioue wei. My is — by moai sieaft waer, yet nen moayer folks-

feest bikend as in sendingsfeest. Wist men dy mar tsjinstber to meitsen for 't út breidsjen fen 't rîk fen liocht, lieafde en wierheit, in pleats dat men er de mensken jamk saeken foarhalt, fortelt of préket, dy op de skealje fen 't sôun forstàn nen wicht hâlde kenne, lik as tröch W. DIJKSTRA in sîn forslaggen fen de sendingsfeesten te Hearenfean en to Assen sa dudlik makke wirdt.

In sendingsfeest ken in hert for ealjend feest wirde. Dér dielt elts in. Rîk en earm tröch en or, elts het de selde wille. Dat siongen op bergen en in dalen, wilst de trompetten en klarinetten klinke, is onbiskrieulik trefflik. It *bivak* hâlden in 't skaed fen de beamen, it is sa bûtenwenstich, elts is er fry. De drökte by de *kantines*, it missen fen al hwet sterke drank hiet, de order dy er hearsket, of lieaver dy geest fen friûnskip werby d'iene d'oare graech fen tsjinst is. Dy stilte by dy drökte, dat kuirjerjen in de skiene timpel der natûr, wrammels wier in sendingsfeest koe in trefflik feest wèse as hie 't in oar wît en in oare namme. En dochs scil 't feest, as 't bistan scil, in godstjinstige kleur hâlde matte, ef it foroaret in wildsang, licht in in Bachusfeest.

Wy habbe bifoarbiel to Assen — nei ouden fen it sendingsfeest, — feinten en fammen stean

sioun to fryen. Dêr hieden wy nou neat op tsjin, tröch fryen komt men ta kryen — soms ek in 't lyen, seit it rîm — mar dat is dat — fryen in earberheit is gjin sonde, en tutsjen is swiet wirk — mar stel nou dat de grôunsin fen sa'n folksfeest net earnestich bliout, asjeblichaft; as 't nou al mei fryen eindicht, wer scoe 't den hinnegean?

Mar dit bliout wier, hirsûilen, hirddraven, hirdrîden en keatsen, al sök soarte fen utspanningen, hia bliue moai for de lieafhabbers. d'Iene komt er den om d'oare, den en slok en moai waer der by lâns, en sa hjit se folksfeesten, mar in 't algemien *beune* se 't net.

Dochs bliout er in oangenaem to binnen brengen oan de feestdei to Harns for ûs biwarre. It iepenstellen fen de nye haven to Harns is in stik dat us ter herte giet, omdat de wolfeart fen it us sa dierbre Friske lân der mei in forbân stiet. Amsterdam en Rotterdam, d'ienen hwet se koeden om nye wetterwégen nei sé ta to kryen. Do stiik Harns de hân út — hierby master Jansen net forgetten — en sei: »Help us ek.» En nei folle tsjinstribbeling — Hollân wier nea bottefolle for us — bisleat it rîk om de havenforbettering ta stân to bringen. It plan fen Minister Fock waerd goedkard, en hwet foar seis jier onder it behear fen böppe-

steande minister bigoan is, waerd in 1877 onder Minister Heemskerk as oumakke oan Harns oulévere.

Non het de trêdde havenstêd fen Nederlân séhavens rum en wiid, en kenne'r honderden fen skippen en feilge lisleats fine. As nou de forbining fen de noarder spoarwei by Ihrhove nye drökte for handel en skipfeart mei bringt, den scil Harns great foardiel fen de nye haven krye, en dit greate wirk hiel frislân woldiedich wêse.

Siuch dat is ien reden werom wy in tankber oantinken oan de 1ste Juni en it feest to Harns, bihalde.

It twade is, dat wy de feestkommissie de eare jaen matte dat er sa goed sorge wier, dat men jin de hiele dei formeitse koe. Om 11 ure musik tröch de stêd, fen 1—3 musik oan de haven. Om healwei tryen gymnastieke kinsten op de Breede pleats. Fen 6—7 musik op de Skritsen. Om 9 ure musik, fiurwirk en gondelfeart. Om 10 ure réunie, illumenasje. Ja, ja, dat spil wier knap foar en or. Dat it programme tröch mis wier net folge wirde koe, koe de kommisje net helpe.

Hwet de forsieringe fen de haven oangiet, us tochte dy honderden fen jifvers in 't grien, mei dy wimpels er op, d'ienen gjin fortuten nei dat se kosten. Wy hieden tocht dat er oan

't ein fen de haven by de ingong nei sé, in griene eareboage west wier, mei wapens, flaggen en wimpels opsiere, en den sa heach dat de skippen er onder tröch sile koeden. Licht wier 't net to dwaen sa'n stik op to riuchtsjen. Licht wier it to kostber, mar oars o! hwet hie sa'n boage oer de wiete, in 't each fallen en moai west.

Mar it wier nou ek moai, wy tinke 'r mei nocht oan. In tredde reden ta in bliid to brengen fin ik in 't wersjen fen jimme o eabele friünen fen Frîslân. Dat hie 'k net tocht dat de hirdsilerye meibrenge scoe dat wy — dy malkoaren sa goed fetten — en or dèr wer fine scoeden. To swieter is 't tinken oan 't feest fen 1 Juni to Harns. Ja wy benne tankber o Harns. Fen jimme sîde is alles dien, om ûs in oangename dei to bisorgjen. Krît wollicht mîn Friske Laura — mei folle Laura's — dat de tsjelpige rein, fégele tröch in hirde wîn, hiar skoander pronk bidoarn het, ta treast sisse wy hiar, de nye Willems-haven to Harns scil de handel foardielich wèse. De útfier fen ky en buter scil er tröch bifordere wirde, dat bringt heage priisen mei, en sa scil er o trinten faem! wol in nye kîp en in nye sleepjûpe wer komme.

Om us forslach for de neiteam tsjinsber to hâlden, fôechje wy hier by de list fen de priis 'en premiewinners fen de hirdsilerye.

Klasje A. Sliocht boaijimmige skippen fen plesier: Priis; *in moai ding*, fen glès en silfer, dat men, as men bisite het, op tavel set, om er apels en parren op te lissen. It wier in de stíl fen Lou XIV. Prins Hindrik hie 't ta in priis oanbean en it sels keapjen by den haer Cammenga te Liowert. It waerd woan tröch it skip fen de heer Teves fen Harns. Dat skip hjitte: Giroflé. As de borgermaster fen Hertogenbosk it wit, seil 't him wol moeije, hwent dy mei Giroflé en Girofla net lye. Mar wy benne er bliid om, wy ginne de hear Teves dy moaije priis.

De preemje — *In fiersjender* — krige A. W. van Maenen te Antwerpen, mei in skip dat hjitte: Admerael de Ruter.

Klasje B. Dat wieren beurt- en frachtskippen. Dèr foar hie de hear S. Hingst, earelid fen de Silforieninge út eigen buse f 100,— oustitsen, en dy woan de hear J. Koopman te Terschelling, mei in skip dat hjitte Trintsje. De earste preemje f 40, woan 't skip de jonge Pieter, fen de hear Karel te Broekers haven. De twade preemje, *in Manilla Skoot*, tröch Bearn Fisker en Soan oanbean, krige de hear J. Vlietstra to Frentsjer, mei sîn skip de „Sâunn broerren”, en de tredde preemje dat wier in „*Heitelânske flach*”, woan de hear J. Hanje to Akkrom, mei sîn skip dat hjit de „Broedertrouw”. In moaije namme.

Klasse C. Dat wieren beurt- en frachtskippen, litser as 40 tonne. De greatste priis krige A. Hoff to Lemmer, mei in skip dat hjitte „t wiif Geertsje”, en de foarste preemje f 30, woan „Grietje”, sa hjitte it skip fen F. de Vries to Drachten. Geertsje en Grietsje 't wier aerdich, mar it wirdt aerdiger yette. De twade preemje: *In flach*, woan F. Dekker te Easter Terschelling, mei in skip dat hjit: de Twa broerren. Nou twa broerren en Geertsje en Grietsje, elts hie er nîget oan dy it hearde.

Klasse D. Jachten en Boeijers. Dèr for wier de priis wer *sa'n gleasen ding* om apels op to lissen, en dy woan de hear W. N. Avis te Amsterdam mei de „Ondina”, en de preemje: in *Standaerd* mei forguldene letters dèr op, woan de hear Mas-

ter B. Hopperus Buma, to Liowert, mei sîn moai fartûch dat Prins Hindrik hjit.

Klasse E. Fisker skippen. Dêr for stieken de houtkeaplui en de sêhandlers f 50, ou. Mar — dêr for — wier 't net deales — wieren nen lieafhebbers hirdsîlers.

Klasse F. Boaten fen 4 en in heale meter of graeter. Dêr for wier in *albasten taveltsje* en in *barometer* priis en preemje. De priis krîge de hear K. Jepma to Marssum en de preemje de hear C. Kuiper to Terschelling. De earste mei in boat dy hjit de „Jonge Trîntsje”, en de oarde mei in boat dy hjit de „Jonge Japik.” Och woanen alle jonge Japiks en Trîntsjes mar priis en preemjes in dit libben, mar it rent er sims om.

Klasse G. Boaten, litser as 4 en in heale meter. De priis dêr for wier in *Thermometer*, en dy woan de hear Schreur to Workum, met de „twa broeren.” En mei „de jonge Douwe” woan de hear A. v. d. Werf to Midlum de premie: in *Sigarekiste*. In Sigare kiste hie men ta lêste priis nuttich achte. Foar earst sei it: As reek en damp is alle gloarie en glâns! en ta'n oarden: In kiste wachtet us as woaneu wy ek wit ho folle.

Ho learsem en ho treflik wier dos sa'n preemje. Ja, Ja! dêr siet wiisbigearde in dy Hirdsîlerye to Harns.

Hier mei eindichje ik mîn boekstaveringe, mar fen de oanspraeken fen de Prin en Heemskerk en d'oaren, wol ik dochs hwet mei diele. Sa foun ik it sissen fen Prins Hendrik treflik. »Dat it in Prins net fôeget by it leed der wrâld, mei de earmen oer en or to stean.” En dit: »En hearen! as ik dan hwet ondernim, steun of to stân sîkje to bringen hwet ta heil en löktsjinje ken, dan dwaen ik dat ut lieafde for 't folts en for it lân, wer mei it stamhus fen Oranje trôch in stoarje fen ieuen forbôun

is." De eabele deden fen disse in wierheit »Brave Hendrik'', meitse dat s6kke sissingen 6s by it herte kryge, hia meitse us dudlik dat er, do de kommissaris des Keunings in Frislan foarstelde om op 't wolw6sen fen de Prins to drinsjen, sa stoarmeftich tajuchge waerd, dat de Heer Kommissaris s6n wird in ienen net ta'n ein bringe koe. Lit us mei jubelje lanslui; lit us jamk ris n eare en deuchd drinsje op it wol gean fen de Prins. Sa scille wy ek mei dwaenas er, lik as de minister fen Oldenburg die, dronken wirdt op Frislan. De oanspraek fen de Minister Heemskerk werby er de Borgemaster to Harns, bikend makke dat de Keuning him it ridderkr6s foreare, wier bisondere oangenaem for dy de eare oan gong, minder oangenaem koe Heemskerk wollicht de dronk west haf en de hear van Loon op de foarige Minister Fock, as de man dy 't meitsen fen de nye haven to Harns steund en st6pe hie, de man hwaens namme mei dy fen de haven forb6un blieue scil. By dy gel6gendheid hie de hear Jansen wol neamd wirde m6cht, hwa h6lde destiids, om dy haven ta st6n to brengen, it fiurke mear oan 't barnen as de hear Jansen. Mar dy feestdrong fen de hear van Loon wier moai; Fock kaem dy eare ta. En de heer Heemskerk scil 't ek wol oangenaem w6se, it goede fen s6n foargonger priisgjen to hearen.

By de oanspraek fen Minister Heemskerk op de tribune, by 't oerdraegen fen de nye haven to Harns, mast Prins Hindrik freechje ho de nye haven hjitte mast; dit wier dy goede man amperoan forjitten. . . . . „*Nieuwe nieuwe Willemshaven, niet waar?* sei er. Do knikte Heemskerk, it wier goed sa!

De oanspraek fen Baron van Heemstra fen Harns, dy as borgemaster forklearre dat de stêd, de Haven mei alle lêsten en lusten oernaem, stie kras op poaten. De borgemaster hie frees noch twang, hy die hwet er die sa, dat follen it him net sa neidwaen scoeden. It hoerah, lang libje Willem trye! dat op forsik fen Prins Hindrik ophelle waerd, foun byfal, mar it hoera oan de Prins net minder. Net allennich de mensken om heach om de prins hinne juchden, mar ek it folts om leach die 't hertlik mei.

Dat de borgermaster to Harns in ridderorder wyd warden is, achtsje wy in eare for him, mar ta'n gelik ek in wolfortsjinne priis. Wy drôegen persoanlik kennis mei ho folle foaroardiel disse sprut fen in adelike stamme — wer mei wy al sa lang in friûnskip bestbbe wieren — ontfinen is. Wy habbe us stimme tsjin dat foaroardiel heare litten, to mear om dat wy al lang wisten dat er onder de lûdröppende liberalen — sims greatske pohei makkers foun wirde, wilst

wy sa jamk onder de lioue fen adel, onder de aristocratie — edellioue founen, dy sonder it to sissen, tröch hiar dieden toanden dat it lök en de foarutgang fen 't algemien hiar libbens wit wie. Dy 't net *seien*, mar tröch hiar eabele greatmoedige handling toanden dat se liberalen wieren. Die elts sa mar!

Sa ek woan Baron van Heemstra al rengen de achting fen Harns. Hy steurde him net oan 't foaroardiel, mar hâlde mei bidaerddens it goede wit wèr mei hy bisiele wier foar eagen. En dy by sîn komste leach op him del seagen binne allang sîn friûnen. Dat binne de fruchten fen forstân, tröchzicht en deuchd. Lok dos mei de ridderorder eabele Baron van Heemstra. In eareteiken, dat je út de hân fen Willem III ontfindsen hieden, hie Sîre net wei blioue matten. Hab er laing eare fen, en lit it jo oanpriigelje om jimmer riucht troch sé — it lok fen folts en stèd to beförderjen.

De bikroaningen fen d' oare hearen — Kingma en Brevet — gean us minder ter herte, wy kenne se net mear achtsje dat it fortsjinstlike borgers wèse scille, dy de heage eare wirdich binne.

Dat de swarte wolke fen droevenisse dy nei dit feest to Harns oer Nearlân om heach giet, dat de dead fen Nearlans kenninginne elts wé-

moedich stemt — is wier, mar tinkende oan
1ste fen Simmermoane 1877 sisse wy:

o Harns! wèr dat it lot us fiere mei,
Wy tinke graech wer oan de bliide dei,
Dy, hwet er in de tiiden mei foroarje —
Lang blinke scil in Friske heitlans stoarie.
Tierje eabele stèd tröch handel mear en mear.
Din wolfaert is for hiel us làn in ear,
Din havens meye in pronk fen 't rik dochs hjitte
Dat tûsenen fen skipper dy forlitte,
Dat tûsenen der wer binnen komme, siuch!
Den fliucht den namme hiel de wràld yet tröch.
Spraet glans en fleur oer hiel it friske làn!
Bliou Willemshaven lang mei Harns in stàn.

BIRGUM, Juni 1877.

M. J. 30